

Lemmikloomadel kasutatavate ravimite väljastamisest

Triin Teppor, Raviameti kliinilise hindamise büroo spetsialist

Enamus käsümüügis olevatest veterinaarravimitest on kasside ja koerte parasiitide vastased ravimid. Mida silmas pidada nende väljastamisel apteegist ning kuidas aidata loomaomanikku sobiva ravimi leidmisel? Kuidas tegutseda, kui klient soovib oma loomale osta inimestel kasutamiseks ette nähtud käsümüügiravimit?

Allpool on välja toodud mõned aspektid, millele selistes olukordades tähelepanu pöörata.

Sise- ja välisparasiitide vastased käsümüügis olevad veterinaarravimid

Loomaliik

Ravimite väljastamisel tuleb loomaomanikult esmalt teada saada, millisele loomaliigile ta ravimit vajab. Mõned koertele kasutamiseks ette nähtud ravimid sisaldavad toimeaineid, mis võivad kassidele olla äärmiselt toksilised, nt deltametriin ja permetriin. Selliste ravimite pakendil ning infolehes on kirjas, et ravim ei sobi kassidele, kuid see võib märkamata jääda ning sellele tuleb kindlasti eraldi tähelepanu juhtida. Permetriini mürgistus tekib kassil juba väga väikesest kogusest ning lõpeb tihti surmaga. Mürgistuse saamiseks piisab ka ravimit äsja saanud koeraga kokku puutumisest – ühe pere loomad võivad teineteist näiteks lakkuda või samal asemel magada.

Looma kehamass ja vanus

Sobiva annuse määramisel on oluline looma kehamass. Kindlasti ei tohiks välis- ega siseparasiitide vastaste ravimite puhul manustada ravimit alaannuses.

Veterinaarravimitel on ka välja toodud minimaalne looma kehamass ja/või vanus, millal tohib ravimit loomale manustada. Selle info leiab ravimiinfodes vastunäidustuste lõigust.

Ravi intervall

Välisparasiitide vastased ravimid

Erinevatel täpilahustel on erinev toime kestus (kirpu- de vastu 5 nädalat kuni 3 kuud ning puukide vastu 2 nädalat kuni 4 nädalat). Eestis ohustavad loomi Ixodes liigi puugid, seetõttu tuleb sobiva ravimi leidmisel jälgida näidustuses just Ixodes liikide kohta käivaid andmeid.

Loomaomanikku tuleks täpilahuste väljastamisel hoiatada, et looma ujutamine ja pesemine võib vähendada ravimi toimet.

Siseparasiitide vastased ravimid

Täiskasvanud koertele ja kassidele tuleb rutiinseks ussitõrjeks manustada ravimit iga 3 kuu järel. Ussitõrjet tuleks teha ka vähemalt 10 päeva enne vaktsineerimist.

Loomad ja lapsed

Lapsed ei tohiks ravimit saanud lemmikloomaga lähikontaktis olla – magada koos ravimkaelarihma kandva lemmikloomaga või silitada ja patsutada täpilahust saanud lemmikut ravimi manustamise päeval.

Käsümüügis olevate humaanravimite kasutamine loomadel

Aeg-ajalt kiputakse oma lemmikutele andma inimestele ette nähtud ravimeid. Sellise tegevuse tagajärjed võivad olla ettearvamatud. Mitmed inimestele suhteliselt ohutuks peetavad toimeained on erinevatele loomaliikidele toksilised.

Ibuprofeen

Ibuprofeeni manustamine lemmikloomadele on levinud praktika, mis võib aga väga kurvalt lõppeda. Kõige sagedasemad ibuprofeeni mürgistusele viitavad tunnused lemmikloomadel on seedetrakti ärritus, haavandid, verejooksud ja neerude kahjustus.

Atsetüülsalitsüülhape

Atsetüülsalitsüülhapet on kasutatud koertel lühiajaliselt ägeda valu leevendamiseks. Sellise kasutamise vastunäidustusteks on hüübimishäired, hiljutine operatsioon ja samaaegne teiste ravimite kasutamine (nt kortikosteroidid). Koerad taluvad küll atsetüülsalitsüülhapet paremini kui kassid, kuid pikaajaline kasutamine võib viia maohaavandite tekkimiseni. Kasside puhul on oluline teada, et nende organismi eripärast tingituna eritub atsetüülsalitsüülhape nende kehast pikka aja vältel ja nad on selle aine toime suhtes seetõttu väga tundlikud.

Paratsetamool

Inimestel kasutamiseks mõeldud paratsetamooli tabletis sisalduv toimeaine kogus põhjustab väiksematel lemmikloomadel tõsist mürgistust. Kassid on paratsetamooli suhtes tundlikumad kui koerad. Koertel on toksiliseks annuseks 50-100 mg/kg, kasside jaoks ei

ole olemas ohutut paratsetamooli annust – neil ei tohi paratsetamooli üldse kasutada.

Kokkuvõtteks

Kliente, kes soovivad oma loomadel kasutada huumaanravimeid (valuvaigistid, salvid jm), tuleb esmalt suunata loomaarsti konsultatsioonile. Loomaarst määrab patsiendile võimalikest parima ravimi, arvestades täpset diagnoosi ning looma(liigi) iseärasusi.

Kui loomaomanikel on kaebusi kasutatud ravimite toimivuse suhtes, tuleb neid julgustada teavitama tekkinud kõrvaltoimetest, sh toime puudumisest või oluliselt lühemast toimeajast kui ravimiinfos kirjeldataud. Teatise vormi veterinaarravimi kõrvaltoimetest teatamiseks leiab Ravimiameti kodulehe avalehelt Teatiste alt.

Hea õpetamise grant toetab sotsiaalfarmaatsia õppe arendamist

Kadri Petratškov, proviisor

Tartu Ülikooli arengufondist rahastatava hea õpetamise grantide programm (nn scholarship of teaching and learning) toetab õppejõude, kelle senine õpetamispraktika on silmapaistvalt kõrgel tasemel ning kelle kogemus väärrib jagamist. Teist aastat toimuva grandiprogrammi raames valiti igast valdkonnast (humanitaarteaduste ja kunstide valdkond, sotsiaalteaduste valdkond, meditsiiniteaduste valdkond ja loodus- ning täppisteaduste valdkond) kolm õppejõudu, kes saavad eraldatud toetusraha kahe õppeaasta jooksul kasutada oma õpetamispraktika arendamiseks, selle tulemuslikkuse süsteemseks uurimiseks ning oma kogemuste laiemaks tutvustamiseks.

Tartu Ülikooli õppeprorektori Mart Noorma sõnul laekus tähtaegselt 22 hea õpetamise grandit taotlust. Kõik granditaotlejad esitasid oma õpetamisportfoolio (õpetamisalase arengu analüüsi) ja tegevusuuringu projekti. Grandisaajate otsustamisel võeti arvesse kandidaatide

senist tegevust õppijate ja kolleegide toetamisel ja oma õpetamise arendamisel ning uurimuse oodatavat mõju õppekvaliteedile struktuuriüksuses, valdkonnas ja ülikoolis laiemalt.

Meditšiiniteaduste valdkonnast sai lisaks peremeditsiini kliiniku dotsendile Marje Oonale ja lastekliiniku dotsendile Oivi Uibole granti ka farmaatsia instituudi sotsiaalfarmaatsia dotsent Daisy Volmer.

Eesti Rohuteadlane õnnitleb kõiki grandisaajaid ning palub dots. Daisy Volmerilt kommentaari.

Kuidas Sa kommenteerid grandit saamist?

Mul on hea meel, et Tartu Ülikool on loonud grandit õppetegevuse toetamiseks ja selle kvaliteedi arendamiseks. Sarnane süsteem toimib juba mõned aastad Helsingi Ülikoolis. Grandit taotlemine ja saamine pa-